

UNIVERZITET U BEOGRADU

Dr MILORAD M. JANKOVIĆ

FITO EKOLOGIJA

SA OSNOVAMA
FITOCENOLOGIJE
I PREGLEDOM TIPOVA
VEGETACIJE NA ZEMLJI

Naučna Knjiga

BEOGRAD

U N I V E R Z I T E T U B E O G R A D U

Dr MILORAD M. JANKOVIĆ
vanredni profesor univerziteta

FITOEKOLOGIJA

SA OSNOVAMA FITOCENOLOGIJE I PREGLEDOM TIPOVA
VEGETACIJE NA ZEMLJI

III NEIZMENJENO IZDANJE

Naučna Knjiga

BEOGRAD, 1971.

PREDGOVOR

Udžbenik iz fitoekologije namenjen je pre svega studentima biologije Prirodno-matematičkih i Filozofskih fakulteta, pa je zato svojom formom i sadržajem i podređen ovom osnovnom zadatku. Izvesne teškoće u studiranju ekologije biljaka dobrim delom su proistekle iz činjenice da kod nas nije sve do sada postojao ni jedan univerzitetski udžbenik iz fitoekologije. Treba naročito imati u vidu da je ekologija sintetička nauka, da se kao nadgradnja nadovezuje na većinu bioloških disciplina, te da produbljena i adekvatna ekološka studiranja zahtevaju kao obavezan preduslov i odgovarajuće udžbenike.

Program nastave fitoekologije po kome se ona studira na Prirodno-matematičkom fakultetu u Beogradu bio je merodavan pri stvaranju udžbenika, ali se pisac i pored toga trudio da širim i elastičnijim zahvatom u materiju pruži mogućnost korišćenja ovog udžbenika i na drugim našim fakultetima; to je od posebnog značaja s obzirom na okolnost da je »Fitoekologija sa osnovama fitocenologije i pregledom vegetacije na Zemlji« ustvari prvi jugoslovenski udžbenik iz ekologije biljaka, i uopšte prva naša monografija koja u celini obuhvata fitoidioekološku i fitosinekološku materiju, osnovne i bitne probleme ove nauke, kao i potrebnu sumu činjenica. Iz tog razloga, pisac je osetio kao svoju posebnu obavezu da ovom knjigom popuni veliku prazninu u našoj fitoekološkoj literaturi, koja sem nekih sasvim retkih i specifičnih izuzetaka i nije imala opštih i sintetičkih dela, te da botaničarima koji se bave problemima fitoekologije, kao i drugim stručnjacima kojima je fitoekologija potrebna u većoj ili manjoj meri (zooekolozi, šumari, agronomi, pedolozi, itd.), pruži jedno sintetičko delo koje bi im pomoglo u njihovom svakidašnjem radu. Ovo su bile osnovne pišćeve namere, a koliko je u tome uspeo pokazaće sama praksa. Nasumnjivo je da će složenost same materije kao i raznovrsnost obaveza koje nameću uslovi pod kojima se ova knjiga pojavljuje, neizbežno usloviti i određene nedostatke. Pisac s tim mora da računa, ali se nada da će u sledećem izdanju svi eventualni nedostaci moći da budu otklonjeni. S druge strane, praksa treba da pokaže i koje su vrline ovoga udžbenika, što će omogućiti da one u drugom izdanju budu podvučene i dalje razvijene.

Pisac je fitoekologiju shvatio sintetički, kao nauku koja obuhvata i autekologiju i fitocenologiju (sinfitoekologiju), iz razloga koji su u knjizi u dovoljnoj meri objašnjeni. Zato knjiga u osnovi i sadrži dva dela, autekologiju i fitocenologiju, sa posebnim insistiranjem na njihovoj neodvojivosti. Treći deo, pregled tipova vegetacije na Zemlji, ustvari je konkretan rezultat idioekoloških i posebno fitocenoloških proučavanja. Kako bi se dobila ispravna slika o ekološkim sistemima koji postoje u prirodi, izložene su i osnove biocenologije. Osim toga, pojedini tipovi vegetacije okarakterisani su i svojom životinjskom komponentom, mada samo u